

2013 T 978 (1)

24 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

Zuster [naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Zusters van Barmhartigheid te [plaats],
juridisch adviseur mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 5 september 2013. Op 18 november 2013 is bij de griffie van de Klachtencommissie een aanvulling op het klaagschrift ingekomen.

Op 2 januari 2014 is bij de griffie een reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, juridisch adviseur van aangeklaagde.

Op 22 januari 2014, 25 januari 2014 en 29 januari 2014 zijn ter griffie nadere stukken van de zijde van mr. Weller ontvangen.

Op 13 februari 2014 heeft er te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden.

Op 14 maart 2014 heeft de Klachtencommissie een advies uitgebracht. Hiertegen heeft klager bezwaar ingediend.

De bijzondere kamer van de Klachtencommissie heeft bij beslissing van 27 juni 2014 het bezwaar gegrond verklaard.

Op 2 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. Op 19 november 2014 zijn de getuigen [naam] en [naam] door de Klachtencommissie gehoord.

Op 12 januari 2015 heeft de Klachtencommissie opnieuw een advies uitgebracht. De klacht van klager is ongegrond verklaard.

Bij schrijven van 21 januari 2014 heeft mr. Weller namens klager om herziening van het advies van 12 januari 2015 gevraagd.

De bijzondere kamer heeft het verzoek tot herziening bij beslissing van 24 januari 2015 gegrond verklaard en bepaald dat de zaak opnieuw dient te worden behandeld.

Op 26 mei 2015 heeft te Utrecht opnieuw een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller. Namens aangeklaagde is verschenen mr. Baetens.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is toen hij drie maanden oud was op advies van de Raad voor de Kinderbescherming in [internaat] geplaatst. Aangeklaagde was één van de verzorgende zusters in [internaat]. In de periode van april [jaartal] tot en met medio [jaartal] is klager door aangeklaagde seksueel misbruikt.

Klager zag aangeklaagde als zijn moeder. Klager sliep op de slaapzaal van zuster [naam]. Aangeklaagde kwam klager regelmatig uit bed halen en nam hem mee naar haar chambrette. Klager werd dan geaaid, gekieteld en gestreeld. Aangeklaagde deed haar ondergoed dan uit en ging op bed liggen om wat te knuffelen met klager. Klager werd spelenderwijs in de richting van het geslachtsdeel van aangeklaagde geleid. Klager moest aangeklaagde kusjes geven en moest gaandeweg ook haar geslachtsdeel likken.

Klager werd minimaal eenmaal per maand door aangeklaagde naar haar chambrette gehaald vanaf zijn zesde jaar tot hij 11,5 jaar oud was. Omstreeks die tijd verdween aangeklaagde uit het leven van klager.

Klager werd door aangeklaagde ook in zijn kruis geknepen als hij in zijn broek had geplast. Dit knijpen ging over de broek heen. Klager is ook met enige regelmaat op de jongensslaapzaal zowel onder als boven zijn broek in zijn kruis geknepen door aangeklaagde.

2.2. Klager heeft gedurende zijn hele leven last gehad van de gebeurtenissen. Klager heeft altijd moeite gehad met lichamelijk contact en heeft nooit kinderen gewild. In [jaartal] is klager onder behandeling geweest van een psycholoog voor zijn woedeaanvallen die het gevolg zijn van het seksueel misbruik.

2.3. Klager wil erkenning voor wat hem is aangedaan. Daarnaast wil klager dat er maatregelen tegen aangeklaagde worden genomen. Klager probeert rust te vinden in zijn leven en hoopt die te vinden als zijn klacht gegrond wordt verklaard. Een persoonlijk gesprek met aangeklaagde zou klager op prijs stellen.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

3.1. Aangeklaagde ontkent met nadruk de beschuldigingen van klager. Aangeklaagde is pas in oktober [jaartal] in [internaat] geplaatst en is tussen juni [jaartal] en oktober [jaartal] op retraite in [plaats] geweest. In oktober [jaartal] is aangeklaagde naar een kindertehuis in [plaats] gegaan

en zij is in september [jaartal] pas weer teruggekeerd naar [internaat]. Aangeklaagde stelt dan ook dat zij klager nooit van jongens af aan kan hebben verzorgd en dat zij bovendien nooit bemoeienis heeft gehad met baby's.

3.2. Aangeklaagde stelt dat jongens op een slaapzaal sliepen die onder toezicht stond van zuster [naam]. Aangeklaagde hield 's nachts toezicht op de meisjesslaapzaal, die een verdieping hoger lag. Aangeklaagde heeft nooit een moederrol willen en mogen vervullen voor klager.

3.3. Aangeklaagde stelt dat de voor steunbewijs aangevoerde kwesties van een hele andere orde zijn dan de onderhavige. De verklaring van de partner van klager is geen specifieke verklaring. De verklaring van de huisarts vermeldt alleen relatieproblematiek als reden voor verwijzing naar een psycholoog.

4. De reactie op het verweer

4.1. Mr. Weller heeft voor de zitting van 2 oktober 2014 namens klager een bericht van de gemeente [plaats] van de afdeling Burgerzaken overgelegd waaruit blijkt dat aangeklaagde van [datum] tot [datum] ingeschreven heeft gestaan op het adres van [internaat] te [plaats]. Ook verwijst mr. Weller naar het standpunt van de Klachtencommissie ten aanzien van de genoemde periode in de zaak bekend onder nummer 2012 T 725. De Klachtencommissie heeft in die zaak vastgesteld dat voldoende aannemelijk is geworden dat aangeklaagde in ieder geval van [datum] tot [datum] in [internaat] werkzaam is geweest.

4.2. Daarnaast heeft mr. Weller tijdens de zitting van 2 oktober 2014 gewezen op de op 29 januari 2014 ingediende verklaringen van [naam] en [naam] die beiden hebben verklaard dat ze het vreemd vonden dat er twee jongetjes op het internaat waren die close waren met aangeklaagde.

4.3. Ter zitting van de Klachtencommissie van 26 mei 2015 heeft mr. Weller aangevoerd dat het standpunt van de Klachtencommissie zoals ingenomen in het advies van 12 januari 2015 onjuist is, omdat er geen enkele twijfel bestaat over de identiteit van de aangeklaagde. Klager heeft aangeklaagde reeds op de eerste zitting van de Klachtencommissie gezien en verklaard dat dit de persoon is die hij [naam] noemt. Dat aangeklaagde zuster [naam] heet, maakt dit niet anders, nu klager haar in persoon en op foto's heeft aangewezen als de persoon die hij als zijn moeder beschouwde en door wie hij seksueel is misbruikt.

5. De beoordeling

5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2. De Klachtencommissie is allereerst van oordeel dat de door klager verweten handelingen kunnen worden gekwalificeerd als seksueel misbruik. Beide handelingen, het kussen en likken van het geslachtsdeel van aangeklaagde en het knijpen in het kruis van klager,

kunnen naar objectieve maatstaven in redelijkheid aangemerkt worden als gedragingen zoals omschreven in artikel 1.3 van de Procedure.

5.3. De Klachtencommissie stelt vast dat het aannemelijk is geworden dat klager met [naam] aangeklaagde bedoelt, nu hij haar in persoon ter zitting van de Klachtencommissie heeft gezien en bevestigd heeft dat zij degene is die hij bedoelt. Ook heeft klager aangeklaagde aangewezen op een foto. De Klachtencommissie stelt dan ook vast dat voldoende aannemelijk is geworden dat aangeklaagde de persoon is die door klager is aangeduid als [naam].

Ten aanzien van het knippen in het kruis van klager

5.4. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst met betrekking tot het knippen in zijn kruis hebben plaatsgevonden, namelijk dat klager in de periode dat aangeklaagde op [internaat] verbleef ([jaartal] tot [jaartal]) zeer regelmatig door haar in zijn kruis is geknepen, zowel boven als onder zijn kleding. Dit gebeurde zowel op als buiten de slaapzaal. De desbetreffende handelingen van aangeklaagde gingen die van gewone controle of klager in zijn broek had geplast te boven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door:

- de toestemmingsverklaring van [naam], bekend onder klachtnummer 2011 T 274;
- de verklaring van [naam];
- de verklaring van [naam];
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2012 T 725;
- de verklaring van de echtgenote van klager van 29 oktober 2013;
- de verklaringen per email en de getuigenverklaringen van 19 november 2014 van [naam] en [naam];
- de verklaring van [naam] van 12 juli 2014;
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2013 W 1031 (1) en (2);
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2013 W 1032 (3);
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2013 W 1055 (1) en (2);
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2013 W 1056 (1);
- de zaak van [naam], bekend onder klachtnummer 2013 W 1058 (1).

5.5. Uit de klacht van klager, in samenhang gezien met de andere klachtzaken tegen zusters die destijds werkzaam waren bij [internaat], komt een beeld naar voren dat er op [internaat] sprake was van een beleid waarbij de kinderen in de ochtend met geweld, dat zich ook uitstreekte tot de geslachtsdelen van de kinderen, werden gecontroleerd op bedplassen. De Klachtencommissie constateert dat wisseling van de surveillance op de slaapzalen regelmatig voorkwam en het kennelijk gebruikelijk was dat zusters met elkaar straffen uitdeelden als een kind in bed had geplast. Het straffen en controleren van kinderen ging gepaard met gewelddadigheid en seksueel overschrijdende handelingen.

5.6. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zes jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

5.7. De Klachtencommissie gaat ervan uit dat aangeklaagde het leed van klager zal erkennen en oprecht spijt zal betuigen. Wellicht kan dit bijdragen aan vermindering van het leed.

5.8. Klager heeft niet om een financiële vergoeding gevraagd. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagdrager kan wenden tot de Compensatiecommissie voor het verkrijgen van schadevergoeding.

Ten aanzien van het likken van het geslachtsdeel van aangeklaagde

5.9. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie het uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op de verklaring van klager. Het is een elementair rechtsbeginsel dat iemand niet kan worden veroordeeld op grond van een enkele verklaring. Dit rechtsbeginsel moet in deze procedure ook in acht worden genomen. De verklaring van klager is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. In de thans voorliggende zaak zijn echter geen feiten of omstandigheden aan het licht gekomen die de verklaring van klager op het onderdeel betreffende het likken en kussen van het geslachtsdeel van aangeklaagde ondersteunen.

5.10. De verklaring steunbewijs van de echtgenote van klager is niet concreet en komt voort uit hetgeen klager aan haar heeft verteld. Ook wordt in de andere klachten tegen aangeklaagde niet van soortgelijk seksueel misbruik gesproken. Nu aangeklaagde de feiten stellig ontkent, is hetgeen zich in het dossier bevindt onvoldoende om tot een gegrondverklaring van de klacht te adviseren. Waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de door klager gestelde feiten niet waar zijn.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid te [plaats] de klacht gegrond te verklaren ten aanzien van het deel van de klacht dat betrekking heeft op het knijpen in het kruis van klager;

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid te [plaats] de klacht voor het overige niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 24 juni 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. R. Willemsen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.